7. ročník Celoslovenského dňa poľa sóje s bohatou účasťou

Východoslovenská nížina sa 26. 8. 2025 stala dejiskom ďalšieho ročníka významného podujatia, ktorého hlavnou témou bola sója. V Úpore sa na parcelách spoločnosti MoVeEr, s. r. o., stretli odborníci, poľnohospodári, obchodní partneri a spracovatelia, aby si vzájomne vymenili poznatky a skúsenosti týkajúce sa pestovania a spracovania tejto zaujímavej komodity.

Úvod Celoslovenského dňa sóje patril príhovorom partnerov podujatia a vzácnych hostí. Potenciál slovenskej sóje bez GMO vyzdvihol aj predseda SPPK Ing. Andrej Gajdoš.

Od prvého ročníka, ktorý sa konal v roku 2016 v Dúbravke na pozemkoch AT ZEMPLÍN, sa táto akcia postupne vyprofilovala na podujatie, ktoré poukazuje na význam potravinovej bezpečnosti, udržateľnosti a podpory domácej produkcie NON GMO sóje. Akcia sa uskutočnila pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, čo zdôrazňuje jej odborný a celospoločenský význam. Otvorenie siedmeho ročníka sa nieslo v duchu zhodnotenia významu sóje, úspechov v jej pestovaní, ale aj výziev, ktoré poľnohospodárov čakajú v budúcnosti. „Sója si našla svoje miesto na slovenských poliach a hovoria o tom aj čísla," uviedol vo svojom príhovore štátny tajomník MPRV SR Ing. Jozef Smatana. Rastie jej výmera, ktorá v roku 2024 presiahla na Slovensku hranicu 67 000 hektárov a aj hektárová úroda, ktorá je na úrovni 2,5 tony z hektára. Ministerstvo pôdohospodárstva podpísalo memorandum, ktorého cieľom je pestovanie sóje bez GMO a to je cesta k väčšej sebestačnosti Slovenska v oblasti bielkovín, a zároveň aj príspevkom k potravinovej bezpečnosti a k vyššej kvalite potravín a krmív. Predseda SPPK Ing. Andrej Gajdoš vyzdvihol význam sóje ako veľmi zaujímavej plodiny, ktorá má budúcnosť a Slovensko má všetky podmienky na jej pestovanie. „O tom svedčia aj výmery, ktoré v ostatných rokoch kontinuálne rastú aj v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ. Produkcia sóje v Európe pritom pokryje len 8 % spotreby, podstatná časť sa dováža," dodal Ing. Gajdoš. Priestor na pestovanie sóje tu teda je, hoci konkurencia je veľká a z celosvetového hľadiska sú najväčšími hráčmi v pestovaní sóje USA, Brazília a Argentína.

Slovenská sója bez GMO

„Naša iniciatíva v oblasti pestovania a spracovania sóje začala pred 11 rokmi," uviedol v príhovore Ing. Anton Zsigo, podpredseda Zväzu výrobcov krmív, skladovateľov a obchodných spoločností (ZVKSOS) a majiteľ spoločnosti GAMOTA JR, spol., s. r. o. Vízia smerovala k výrobe zdravých potravín bez GMO, výsledkom čoho bolo podpísanie memoranda s ministerstvom pôdohospodárstva. Ďalším krokom bolo postavenie závodu na spracovanie slovenských sójových bôbov v Malých Stracinách. Po spustení výroby v júli 2017 sa spoločnosť stala najvýznamnejším hráčom v spracovaní sóje na Slovensku – s ročnou kapacitou až 60 000 ton. Ako však dodal Ing. Zsigo, smutným faktom je, že hoci sa veľa hovorí o zdravých potravinách bez GMO, bol zároveň povolený dovoz lacnejších komponentov do zmesí krmív aj s GMO, čo znižuje konkurencieschopnosť slovenskej produkcie.

Technika, na ktorú sa možno spoľahnúť

Dlhoročným spoluorganizátorom tejto akcie je spoločnosť Agrotrade Group, spol. s r. o., Rožňava, za ktorú sa v úvode podujatia prítomným prihovoril jej konateľ Ing. Róbert Németh. Firma pôsobí v odvetví viac ako 33 rokov a patrí medzi najväčších predajcov poľnohospodárskej techniky na Slovensku. Zabezpečuje komplexnú starostlivosť o poľnohospodára – od optimalizácie strojového parku, cez poradenstvo, dodávku osív a hnojív, až po praktické ukážky techniky priamo u zákazníkov. Viac ako 10 000 predaných a servisovaných strojov po celom Slovensku je dôkazom dôvery zákazníkov a profesionality tejto spoločnosti. Pre návštevníkov tu firma pripravila pestrú prehliadku špičkových poľnohospodárskych strojov s dôrazom na pestovanie sóje, pričom prezentácie boli rozdelené do troch tematických sekcií. Prvá bola zameraná na spracovanie pôdy a sejbu, kde boli predstavené značky Väderstad v kombinácii s traktormi Massey Ferguson a JCB Fastrac. Druhá sekcia bola venovaná presnej sejbe, hnojeniu a ochrane porastov. V tretej sekcii bola prezentácia techniky zameraná na zber, dopravu a manipuláciu. Vzhľadom na to, že deň poľa sa začal netradične v poobedňajších hodinách, prehliadku strojov si návštevníci mohli vychutnať aj pri západe slnka nad Zemplínom s vyvrcholením v podobe veľkolepej laserovej šou.

Pestrá paleta odrôd sóje

Odrodový sortiment sóje predstavili v Úpore partneri podujatia – spoločnosť SAATBAU Slovensko, s. r. o., Roľnícka spoločnosť, a. s., Bottovo a prvýkrát tu malo zastúpenie aj OSIVO, a. s., ZVOLEN.

Ako uviedol na úvod prehliadky produktový manažér SAATBAU Slovensko, s. r. o., Ing. Miloš Lesay, pokusy so sójou v Úpore boli zamerané na riešenie samopukavosti, geneticky podmienenej vlastnosti strukovín, ktorá mnohých pestovateľov potrápi. Prezentovaná tu bola v tejto súvislosti najskoršia odroda sóje v sortimente AMBELLA, ktorá je vhodná pre pestovanie aj ako druhá plodina po raži na zeleno, prípadne po skorom jačmeni. Pokus s touto odrodou bol ošetrený prípravkom proti samopukavosti. Výsledkom bol zber úrody 2,1 tony z hektára pri zberovej vlhkosti 9,6 %. Tento systém, ako dodal Ing. Lesay, pomáha zlepšiť bilanciu dusíka v pôde, rieši zaburinenie a je vhodný do okrajových a vyšších polôh. „Je len na pestovateľovi, ako vyhodnotí ekonomiku a využitie v svojich konkrétnych podmienkach," dodal Ing. Lesay. Spoločnosti SAATBAU sa darí šľachtiť špičkové odrody sóje, ktoré sa vyznačujú nižšou poliehavosťou, vyšším úrodovým potenciálom, odolnosťou proti samopukavosti a lepším zdravotným stavom, čo dokumentovali ďalšie prezentované odrody. Osvedčenou, plastickou a u pestovateľov obľúbenou je odroda ES MENTOR, ktorá je takým „trenažérom" pre pestovateľov. Je úrodovo stabilná a vhodná pre využitie na špeciálne potravinárske účely. Skorá, stále vetviaca a vysoko úrodná odroda ANCAGUA má rýchly vývoj s vhodnosťou pre širšie medziriadky. Ďalšou skorou odrodou v tomto sortimente je APOLLINA, ktorá sa vyznačuje okrem vysokej úrodnosti aj zlepšenou nepukavosťou strukov a vysokým obsahom proteínov. Rýchly počiatočný vývoj a výborná pokryvnosť charakterizuje skorú, čiastočne vetviacu odrodu ADELFIA, ktorá má výbornú odolnosť proti samovoľnému vypadávaniu. ALGEBRA je stredne skorá odroda s vysokým úrodovým potenciálom semien a proteínov, ktorá je potenciálnym náhradníkom odrody ES MENTOR. Zo sortimentu stredne neskorých až neskorých odrôd tu bola prezentovaná ARTESIA, ktorú charakterizuje rýchle pokrytie pôdy a výborné vetvenie. Patrí medzi najúrodnejšie novinky s vhodnosťou do teplých oblastí a plusom je aj výborný zdravotný stav.

Roľnícka spoločnosť, a. s., Bottovo sa výrobe osív sóje fazuľovej venuje od roku 2004. V roku 2022 nadviazala v tejto súvislosti spoluprácu so spoločnosťou LIDEA. V ich ponuke možno nájsť odrody ES ALBATOR, LID CONSTRUCTOR, ES COLLECTOR, LID DETECTOR, LID MERCATOR, ES COMPOSITOR. Spoločným menovateľom týchto odrôd je vysoká úroda, kvalitný obsah bielkovín a využitie aj pre potravinárske účely. V Úpore boli predstavené aj nádejné novinky v sortimente ES CITEDOR, SUCCESSOR a LDG 2311.

Prvýkrát na tomto podujatí mala zastúpenie spoločnosť OSIVO, a. s., ktorá je najväčšou slovenskou semenárskou firmou na Slovensku s dlhoročnou tradíciou. Na pokusných plochách prezentovala šľachtenie sóje bez GMO poľskej spoločnosti Agroyoumis, ktoré podrobnejšie predstavila šľachtiteľka Nataliia Sibirtseva a zástupca OSIVO, a. s., Ľubomír Hudoba. Zastúpená tu bola stredne skorá potravinárska odroda GRAF s vysokým úrodovým potenciálom nad 5 ton z hektára, ktorá už bola zaregistrovaná na Slovensku. (úroda 108 % na kontrolu). Rastlina má hrubú stonku s odolnosťou proti poliehaniu a veľmi dobrým vetvením. ORPHEUS je stredne skorá odroda sóje s hnedým pupkom a vysokým obsahom bielkovín. Je vhodná na kŕmne účely a má vysoký úrodový potenciál nad 5 t/ha (na základe štátnych skúšok v Poľsku). Vysokým úrodovým potenciálom sa vyznačuje aj stredne neskorá odroda MAESTRO, ktorá je vhodná pre potravinársky priemysel. Má bielu farbu pupku, vysokú HTS a vysoký obsah bielkovín. Neskorá úrodná odroda POMPEI s tmavým pupkom je vhodná do teplejších oblastí a na lepšie pôdy s intenzívnym pestovaním. Tohtoročnou novinkou v sortimente je skorá odroda ANASTASIA, ktorá má krátke vegetačné obdobie (100 dní) a úrodový potenciál na úrovni 4 ton z hektára. Odroda LAJMA kombinuje krátke vegetačné obdobie s vysokým výnosovým potenciálom. Skorá potravinárska odroda MAVKA s bielym pupkom má vyšší počet strukov s prvým poschodím vo výške 15 až 20 cm a veľmi dobrú odolnosť voči vypadávaniu semien s úrodovým potenciálom nad 4 tony z hektára.

EVA NOVÁKOVÁ
FOTO – AUTORKA

Podujatie sa tradične teší veľkému záujmu návštevníkov, čo sa potvrdilo pri prehliadke pokusných políčok. Na snímke prehliadka odrôd sóje spoločnosti Saatbau Slovensko, s. r. o.

Stroje od Agrotrade Group, spol. s r. o., Rožňava pripravené na prezentáciu ukončenú veľkolepou svetelnou a laserovou show.